

Xây dựng chuỗi liên kết giá trị cho sản phẩm bưởi Phúc Trạch

Hà Tiến Dũng

Hội sản xuất và kinh doanh Bưởi Phúc Trạch

Bưởi Phúc Trạch là một trong những đặc sản quý của quê hương Hà Tĩnh, đã có uy tín và danh tiếng từ lâu đời. Đây là giống cây ăn quả có tiềm năng to lớn, giúp người dân huyện Hương Khê xóa đói, giảm nghèo và phát triển kinh tế, nếu biết khai thác và phát huy giá trị vốn có của nó một cách khoa học và hiệu quả. Bưởi Phúc Trạch không chỉ là một sản phẩm đặc sản thuần túy, mà nó còn mang ý nghĩa văn hóa truyền thống về một quê hương thắm đượm tình người, là công cụ không thể thiếu trong việc quảng bá hình ảnh, phát triển du lịch quê hương Hương Khê nói riêng và quê hương Hà Tĩnh nói chung. Với uy tín, chất lượng đặc thù, sản phẩm bưởi Phúc Trạch đã được Cục Sở hữu trí tuệ cấp bằng bảo hộ chỉ dẫn địa lý năm 2010.

Đầu năm 2014, với sự vào cuộc, hỗ trợ của Sở Khoa học và Công nghệ, sự tạo điều kiện của UBND huyện Hương Khê, Hội sản xuất và kinh doanh Bưởi Phúc Trạch được thành lập với 115 Hội viên (trong đó 114 hội viên sản xuất, 01 Hội viên là doanh nghiệp phụ trách tiêu thụ sản phẩm). Mục đích của việc thành lập Hội là:

Gắn kết các hộ dân trong hoạt động sản xuất và kinh doanh Bưởi Phúc Trạch theo chuỗi liên kết khép kín, từ đó các hộ sản xuất có thể tự quyết định về sản phẩm của mình thông qua hệ thống phân phối của riêng Hội, không bị các thương lái ép giá, bảo vệ và giữ vững được giá trị thương hiệu của sản phẩm (hiện đang bị bưởi vùng khác giả thương hiệu khá phổ biến);

Hỗ trợ cho các hội viên về kỹ thuật sản xuất, ứng dụng tiến bộ KH-CN và tìm kiếm, phát triển thị trường tiêu thụ sản phẩm cho các hội viên.

Phối hợp với các cơ quan chức năng trong hoạt động quản lý và phát triển giá trị tài sản trí tuệ cho sản phẩm được bảo hộ chỉ dẫn địa lý;

Điểm mới của Hội sản xuất và kinh doanh bưởi Phúc Trạch là đã gắn kết được 01 doanh nghiệp tham gia Hội, doanh nghiệp trên với tư cách là một hội viên nên sẽ gắn kết và có trách nhiệm trong việc hỗ trợ về kỹ thuật; tìm kiếm và phát triển thị trường tiêu thụ sản phẩm cho các hội viên của Hội. Tuy Hội mới được thành lập và triển khai hoạt động tiêu thụ sản phẩm cho bà con trong 03 vụ bưởi, nhưng đã mang lại những kết quả khả quan về hướng đi mới để phát triển và nâng cao giá trị sản phẩm đặc sản mang chỉ dẫn địa lý, như:

- **Từng bước thay đổi nhận thức của các hội viên:** Sau một thời gian hoạt động, Hội đã góp phần làm thay đổi nhận thức của người dân về vai trò, tầm quan trọng của chỉ dẫn địa lý. Bản thân các hộ dân nhận thấy được vai trò của mình trong hoạt động duy trì và phát triển giá trị của sản phẩm đặc sản, từ đó cùng chung sức để bảo vệ thương hiệu cho chính sản phẩm mà mình sản xuất.

- **Bước đầu hình thành được mô hình liên kết từ sản xuất đến tiêu thụ sản phẩm:** Mô hình liên kết tiêu thụ sản phẩm cho các hội viên đã được Hội triển khai một cách có hiệu quả. Trong vụ bưởi đầu tiên thành lập năm 2014, Hội đã ký kết hợp đồng tiêu thụ sản phẩm cho gần 50 hội viên với trên 50 tấn, năm 2015 có gần 200 hộ đăng ký tiêu thụ với trên 120 tấn và năm 2016 dự kiến có trên 300 hộ tham gia ký kết tiêu thụ với trên 200 tấn loại chất lượng. Bước đầu giúp các hội viên sản xuất yên tâm và chủ động trong khâu tiêu thụ sản phẩm.

- **Giá trị sản phẩm mang chỉ dẫn địa lý được nâng cao:** Với sự giúp đỡ của Sở KH&CN, sự đầu tư của Hội, hệ thống quảng bá và hệ thống tiêu thụ cho các sản phẩm của người dân được triển khai một cách bài bản. Sản phẩm bưởi Phúc Trạch vốn đã có danh tiếng tốt về chất lượng, nhờ có hệ thống chỉ dẫn thương hiệu nên tạo được niềm tin với người tiêu dùng về nguồn gốc và chất lượng. Do đó giá bán đã được nâng lên. Đầu mùa năm 2014, Bưởi Phúc Trạch sau khi có nhãn mác với đầy đủ các thông tin về quy trình sản xuất, quản lý chất lượng, đã có giá bán cao gấp 1,5 đến 1,6 lần và được người tiêu dùng chấp nhận. Những thành quả bước đầu như thế đã giúp người nông dân sản xuất thu được nhiều lợi nhuận hơn.

- **Chất lượng sản phẩm mang chỉ dẫn địa lý được kiểm soát:** Trong những năm gần đây, tình trạng bưởi ở các vùng khác được chở về huyện Hương Khê để giả là bưởi Phúc Trạch thường xuyên xảy ra và là vấn đề bức xúc cho các hộ dân trồng bưởi Phúc Trạch chân chính, hoạt động này được sự tiếp tay của các thương lái háms lợi. Nhờ có các thông tin chỉ dẫn địa lý được quản lý và gắn vào sản phẩm mà người tiêu dùng phân biệt được hàng thật và hàng nhái. Chất lượng sản phẩm và uy tín của sản phẩm bưởi Phúc Trạch từng bước được bảo vệ.

Với thời gian hoạt động chưa được nhiều, nhưng Hội đã đạt một số kết quả bước đầu, góp phần xây dựng được chuỗi liên kết giá trị từ sản xuất đến tiêu thụ cho sản phẩm bưởi Phúc Trạch từ đó bảo tồn, phát triển và nâng cao giá trị cho sản phẩm mang chỉ dẫn địa lý một cách bền vững. Để tiếp tục đẩy mạnh và phát triển sản phẩm mang chỉ dẫn địa lý bưởi Phúc Trạch trong thời gian tới, chúng tôi đề xuất một số giải pháp sau:

- Cần đẩy mạnh hơn nữa hoạt động tuyên truyền, đào tạo về sở hữu trí tuệ cho bà con sản xuất và kinh doanh vì đây là những kiến thức mới đối với người dân.

- Cần có những chính sách hỗ trợ trong hoạt động xúc tiến phát triển thị trường, quảng bá sản phẩm mang chỉ dẫn địa lý nhằm mở rộng các kênh tiêu thụ sản phẩm trong thời gian tới.

- Tiếp tục hỗ trợ ứng dụng các tiến bộ khoa học và công nghệ trong khâu sản xuất, bảo quản nhằm duy trì và nâng cao chất lượng, mẫu mã sản phẩm.

- Hỗ trợ Hội và doanh nghiệp phụ trách tiêu thụ sản phẩm trong các hoạt động kiểm soát chất lượng sản phẩm, triển khai hệ thống nhận diện thương hiệu để nâng cao uy tín và khả năng nhận diện sản phẩm, tránh tình trạng bị xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ cho sản phẩm.